

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η Εκκλησία της Ελλάδος με ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρακολουθεί τις διεργασίες για την διεύρυνση και οργανωτική αναδιάρθρωση της Ευρωπαϊκής Ένώσεως και εύχεται να προχωρεί θετικά και δημιουργικά κάθε κίνηση που βοηθεί την συνεργασία των λαών και την στερήωση της ειρήνης στην ταλαιπωρημένη ευρωπαϊκή ήπειρο. Από τον Φεβρουάριο του 2002, όταν ξεκίνησαν οι εργασίες της Συντακτικής Συνελεύσεως υπό την προεδρία του κ. Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εσταίν, πρώην Προέδρου της Γαλλίας, για την σύνταξη της νέας Συνταγματικής Συνθήκης της Ευρώπης, η Εκκλησία μας απέστειλε γρα-

πτώς τις προτάσεις της. Παράλληλως σέ όλα τα δημόσια και διεθνή βήματα τόνισε ότι πρέπει στό σημαντικό αυτό κείμενο νά αναφέρεται σαφώς και γραπτώς η Χριστιανική κληρονομιά της Ευρώπης. Δυστυχώς στό Προσχέδιο του ηγεομένου «Συντάγματος» της Ευρώπης, που κατετέθη τον Ιούνιο του 2003, δέν υπάρχει η παραμικρή αναφορά στην Χριστιανική ταυτότητα του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Υπάρχει απλώς στό Προοίμιο μία γενικόλογη αναφορά στην ήθική, θρησκευτική και πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης.

Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος θεωρεί ότι αυτή η άφηρημένη και άοριστη αναφορά δέν εκφράζει

τήν πλειοψηφία τῶν πολιτῶν τῆς Εὐρώπης καί ἀποτελεῖ προσβολή πρὸς τὴν Ἱστορία καί τὸ παρελθόν τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Ἀνησχοῦμε διότι στό ὄνομα τῆς «προστασίας τῶν μειοψηφῶν» διαγράφεται ἡ ταυτότητα τῆς Εὐρώπης. Καί διερωτώμεθα: Ἐνα σύνολο λαῶν πού ἀρνεῖται τὴν ταυτότητά του τί μέλλῃον μπορεῖ νά ἔχει;

Οἱ Χριστιανικές ρίζες τῆς Εὐρώπης.

Κορυφαῖοι εὐρωπαῖοι διανοητές, ὅπως ὁ Πῶλ Βαλθέρυ, ὁ Τόμας Ἑλλιοτ, ὁ Παναγιώτης Κανελλόπουλος κ.ἄ. ὁμολογοῦν ὅτι τρεῖς εἶναι οἱ πυλῶνες στοὺς ὁποίους θεμελιώθηκε τὸ οἰκοδόμημα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ: Ἡ ἑλληνική κλασική γραμματεία, τὸ ρωμαϊκό—ἡ ὀρθότερα βυζαντινορωμαϊκό— Δίκαιο καί ἡ Χριστιανική Πίστη καί Παράδοση. Ἡ ἰσότητα τῶν δύο φύλων, ἡ κατάργηση τῶν βασανιστηρίων καί τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἡ κοινωνική πρόνοια καί ἡ φιλιανθρωπία εἶναι κατακτήσεις τοῦ εὐρωπαίου ἀνθρώπου πού ὀφείλονται στήν ἐπίδραση τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου στόν εὐρωπαϊκὸν χῶρον. Τά μεγαλύτερα ἔργα τῆς ζωγραφικῆς, τῆς λογοτεχνίας, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καί τῆς μουσικῆς στήν Εὐρώπην προήλθαν ἀπὸ τὴν Χριστιανική πίστη καί τὴν θρησκευτικὴ ἔμπνευση τῶν μεγάλων δημιουργῶν. Ἀλλὰ καί αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ἰδέα τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης προέκυψε ἀπὸ τὴν σκέψη καί πρωτοβουλία πολιτικῶν

ἡγετῶν μέ βαθιὰ Χριστιανική Πίστη, ὅπως ὁ Σπάακ, ὁ Μοννέ, ὁ Ἀντενάουερ, ὁ ντέ Γκάσπερι κ.ἄ.

Ἐμεῖς οἱ Ἑλληνες Ὁρθόδοξοι ἔχουμε δύο ἐπὶ πλεόν λόγους νά τονίζουμε τὴν κοινὴ Χριστιανική κληρονομιά τῆς Εὐρώπης: α) Ὁ πρῶτος λόγος εἶναι ὅτι ἡ πραγματικὰ Ἐνωμένη Εὐρώπη στό πνευματικὸ πεδίο ὑπῆρξε γεγονός κατά τὰ πρῶτα 1000 χρόνια τῆς Χριστιανικῆς Ἱστορίας, ὅταν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης ἦσαν Ὁρθόδοξοι, πρὸ τῆς ἐμφάνισης τῶν Σχισμάτων καί τῶν διαιρέσεων. β) Ὁ δεύτερος λόγος συνδέεται μέ τὴν οἰκουμενικὴ διάσταση τῆς γλώσσας μας. Μία ἀπὸ τίς αἰτίες πού ὀδήγησαν στήν μεγάλη ἐπίδραση τῆς ἑλληνικῆς ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν εἶναι καί ἡ διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου μέ βάση τὸ ἑλληνικὸ πρωτότυπο σέ πολλοὺς λαοὺς. Ἡ ὑπαρξη πολλῶν λέξεων μέ ἑλληνικὴ ρίζα στίς γλώσσες τῆς δυτικῆς καί ἀνατολικῆς Εὐρώπης ἀποτελεῖ μία ἀκόμη ἀδιάψευστη μαρτυρία τῶν Χριστιανικῶν θεμελίων τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Δέν ἀρκεῖ τὸ κοινὸ νόμισμα.

Ἐχουμε ἐπανεληθμένως διακηρύξει ὅτι πιστεύουμε στήν εὐρωπαϊκὴ συνεργασία μέ τὴν προϋπόθεση νά μὴ θιγεῖ ἡ ἐθνικὴ μας ταυτότητα καί ἡ ἑλληνορθόδοξη ἰδιοπροσωπία τοῦ λαοῦ μας. Ὅπως, λοιπόν, κάθε λαὸς διαφυλάσσει τὴν ταυτότητά του, ἔτσι πρέπει

καί ἡ Εὐρώπη νά διασώσει καί νά υπογραμμίσει μέ ἔμφαση τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού μποροῦν νά λειτουργήσουν ἐνοποιητικά μεταξύ τῶν λαῶν πού ἀποτελοῦν τήν Ἑνωσῆ. Ἐάν διαγράψουμε τήν Χριστιανική κληρονομιά, τότε ποιά ἐνοποιητικά στοιχεῖα μένουν; Μήπως τό κοινό νόμισμα; Δέν πιστεύουμε ὅτι ἡ Ἑνωσῆ μπορεῖ νά βασισθεῖ μόνον σέ οικονομικούς παράγοντες. Ἐάν θυμηθοῦμε τήν διαλυμένη ἤδη Γιουγκοσλαβία. Σέρβοι, Κροάτες καί Βοσνιόμουσουλμάνοι εἶχαν ἐπί δεκαετίες κοινό νόμισμα, τοῦτο ὅμως δέν ἐμπόδισε τίς αἱματηρότατες μεταξύ τους συγκρούσεις καί τήν τελική κατάλυση τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Γιουγκοσλαβίας. Ἡ οἰκονομία δέν μπορεῖ νά σφυρηλατήσῃ τήν ψυχική ἐνότητα ἐνός ἐτερόκλητου συνόλου ἀνθρώπων. Μόνον ἡ ἀναφορά σέ κοινές θρησκευτικές καί πολιτιστικές ἀξίες μπορεῖ νά δράσῃ ἐνοποιητικά. Καί ἡ ἀναφορά αὐτή δέν πρέπει νά γίνεται μέ ψευδώνυμο. Ἡ Χριστιανική κληρονομιά πρέπει νά ἀναφέρεται ξεκάθαρα.

Ἡ θέση τῶν μειονοτήτων.

Ἀνισοῦν ὀρισμένοι στήν Ἑλλάδα καί σέ ἄλλες εὐρωπαϊκές χώρες ὅτι δῆθεν ἡ καταγραφή τῆς Χριστιανικῆς ταυτότητος τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ θά ἀποκλείσει ἀπό τό εὐρωπαϊκό γίγνεσθαι τοὺς συμπολίτες μας πού ἀνήκουν σέ μή Χριστιανικές κοινότη-

τες. Θυμίζουμε ὅτι ἡ ἀναφορά πού γίνεται στό Προοίμιο ἐνός Συντάγματος κατά διεθνή παράδοση ἀποτελεῖ μία γενική παραδοχή ἀρχῶν καί ἀξιῶν καί μία ὁμολογία τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τοῦ συγκεκριμένου συνόλου. Ἡ ἀναφορά στήν Χριστιανική κληρονομιά σέ καμμία περίπτωση δέν πρόκειται νά λειτουργήσῃ ὡς κανόνας ἢ νόμος πού θά μειώνει τά δικαιώματα ἄλλων κοινοτήτων ἢ μειονοτήτων. Ἐπιπλέον καί σήμερα σέ πολλὰ εὐρωπαϊκά Συντάγματα καί νομοθετικά κείμενα κατοχυρώνεται ἡ κρατική Ἐκκλησία ἢ ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία, ἀλλὰ τοῦτο δέν σημαίνει μείωσῆ ἢ ἄρνησῆ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων γιά τοὺς μή Χριστιανούς. Στήν Μ. Βρετανία π.χ. ὑπάρχει ἐπίσημη σύνδεσῆ τοῦ Θρόνου μέ τήν Ἀγγλικανική Ἐκκλησία, ἀλλὰ τό γεγονός αὐτό δέν ἐμποδίζει ἡ.χ. Μουσουλμάνους ἢ Ἰνδοὺς ἐπιστήμονες νά γίνονται Καθηγητές σά Βρετανικά Πανεπιστήμια.

Ἡ διαγραφή τῆς Χριστιανικῆς ταυτότητος, ἐάν, ὅ μή γένοιτο, ἐπισημοποιηθεῖ, θά ἀποτελέσει κόλληφο γιά τίς δημοκρατικές ἀρχές τῆς Εὐρώπης. Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν πολιτῶν τῆς Εὐρώπης τῶν 25 ἐπιθυμεῖ τήν σαφῆ καταγραφή τῶν Χριστιανικῶν ριζῶν μας. Ἐάν θυμηθοῦμε καί τήν φράση τοῦ Θεοκυδίδου ἀπό τόν Ἐπιτάφιο Περικλήους, μέ τήν ὁποία ξεκινᾷ τό Προοίμιο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συνταγματικῆς Συνθήκης. Τί

μᾶς ἰλέγει τό σπουδαῖο αὐτό κείμενο; Ὅτι τό πολίτευμα τῆς δημοκρατίας βασίζεται στούς «πλείονες», στήν πλειοψηφία, καί ὄχι «ἐς ὀλίγους», ὄχι στήν γνώμη τῶν διαφόρων μειοψηφιών. Ἔ, λοιπόν, πῶς δέχονται οἱ συντάκτες τῆς Συνθήκης ἀπό τήν μία πλευρά νά τονίζουν αὐτή τήν περισπούδαστη ἀρχαιοελληνική ρήση καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά νά διαγράφουν τήν Χριστιανική μας ταυτότητα γιά νά μή στενοχωρήσουν κάποιες μειοψηφίες; Τελικά ἡ δημοκρατική Εὐρώπη θά προδώσει τήν ταυτότητά της ἐπειδή τό ζητοῦν οἱ μειονότητες τῶν ἀθέων καί τῶν ἀκράϊων ὁπαδῶν τοῦ ἐκκοσμιευμένου Κράτους; Στό ἐρώτημα αὐτό καλοῦνται νά ἰάβουν θέση ὄλοι οἱ συνειδητοί Εὐρωπαῖοι πολῖτες. Δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὅτι σέ πρόσφατη δημοσκόπηση τό 70% τῶν ἐρωτηθέντων συμπολιτῶν μας ἀπάντησε ὅτι ἐπιθυμεῖ τήν διενέργεια δημοψηφίσματος στήν χώρα μας γιά τήν ἔγκριση τοῦ τελικοῦ σχεδίου τῆς Συνταγματικῆς Συνθήκης.

Μέ ἐμπιστοσύνη καί μαχητικότητα.

Τέλος ἡ Ἐκκλησία μας ἐπιθυμεῖ νά ἀπευθυνθεῖ πρὸς μία μερίδα Ὀρθόδοξων πιστῶν στήν πατρίδα μας, οἱ ὁποῖοι ἀνησυχοῦν ὅτι ὁ ἀγώνας μας

γιά τήν Χριστιανική Εὐρώπη μᾶς ὀδηγεῖ σέ ἐπικίνδυνες συνεργασίες καί σέ ἄκριτο Οἰκουμενισμό. Τούς διαβεβαιοῦμε ὅτι δέν συντρέχει λόγος ἀνσυχίας. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀξιοποιεῖ στήν συγκεκριμένη συγκυρία τήν θετική στάση τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, τῶν Ἀγγλικανῶν καί ὀρισμένων Προτεσταντικῶν Ὁμολογιῶν ὑπέρ τῆς Χριστιανικῆς ταυτότητος τῆς Γηραιᾶς Ἡπείρου. Δέν παραγνωρίζει, ὅμως, ἡ Ἐκκλησία μας τίς σοβαρές δογματικές καί ἐκκλησιολογικές διαφορές πού συνεχίζουν νά ὑπάρχουν μεταξύ τῆς Ὀρθοδοξίας καί τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν. Ἀπό τήν στιγμή πού εἴμαστε μέλη τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης δέν μποροῦμε νά παραβλέψουμε ὀρισμένες πραγματικότητες οὔτε μποροῦμε νά ἀρνοῦμεθα τήν συνεργασία μέ ἑτεροδόξους γιά τήν ἐπίτευξη κοινῶν στόχων. Καλοῦμε, λοιπόν, ὄλους τοῦς Ὀρθόδοξους Ἑλληνας νά συνταχθοῦν στό πλευρό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ πνεῦμα ἐμπιστοσύνης καί συνετῆς μαχητικότητας. Μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ θά συνεχίσουμε τόν ἀγώνα μας, ὥστε νά χαραχθεῖ βαθιά ἡ Χριστιανική Πίστη ὄχι μόνο στά κείμενα τῆς Εὐρώπης, ἀλλά καί στίς ψυχές τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν.

«ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ». Ἔκδοση τοῦ Κλήδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιῶ 1 – 115 21 Ἀθήνα, τηλέφωνο 210-7272.253.

Διανέμεται δωρεάν μέ τή φροντίδα τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Τύποις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.